

Lokālvidē balstīta izglītība: kad pagasts kļūst par mācību klasi un korpuss – par pagastu

Place-based education: when a parish becomes a classroom but a corpus – a parish

In the way of finding ways of how to teach Latgalian?

prof. Sanita Martena, Rēzekne Academy of Technologies, Latvia

Reģionālās valodas izglītībā: no teksta līdz tekstpratībai

June 16-17, 2022, Rēzekne

Overview

Place-based Education (PBE) and Linguistic Landscapes (LL)

Literacy
Language corpora

Learning Latgalian: ideas

Place-based education

- To link students' lives and their experiences to formal education (Gruenewald, 2003; Smith & Sobel, 2010; McInerney, Smyth, & Down, 2011)
- When students are taught literature written by local authors and assisted to investigate the ecology of the area in which they live and the stories associated with their surroundings or locality, their conscious level of the place increases and they are helped to appreciate the value of their community and develop a sense of stewardship (Bishop 2004).

Place-based education

- Experiential learning it connects to students' experiences in their communities
- Connects experience in the community to the content of the official curriculum, linking up students to the problems and resources of their own locality
- Use project or problem-based learning with authentic tasks to involve students in the real world outside the classroom

Place-based education

- 1) To reduce over-dependence on decontextualized texts and tests
- 2) To develop 21st century skills and attitudes through real-world learning experiences
- 3) To connect students in meaningful ways to the places they live, thus enhancing sense of self, community, and civic engagement.

(https://senseofplacelearning.org/projects/)

Linguistic Landscapes (LL) as a part of place-based education (case-study from Vērēmi)

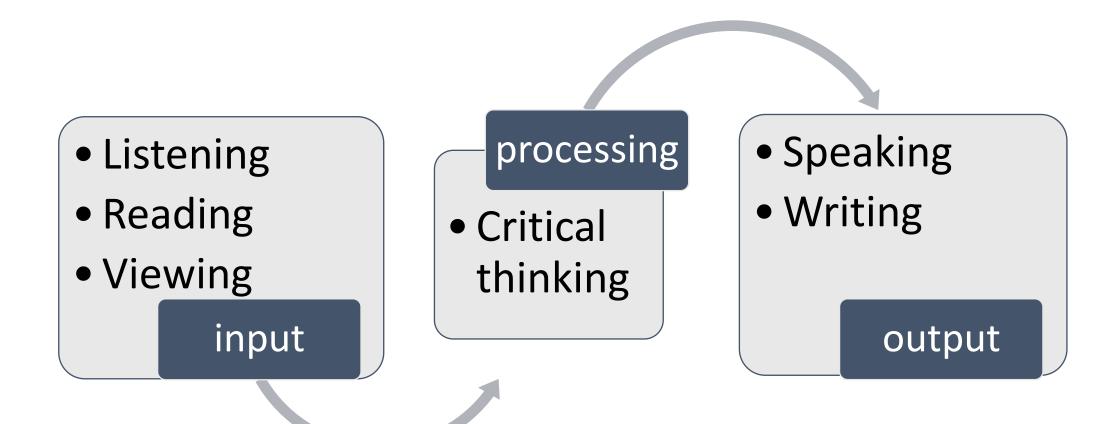
SLĒPOŠANA

Literacy

To extract meaning from the text and to convey meaning through one's own created text (in oral or written form)

Literacy: Reading, viewing, critical thinking

- ➤ How does the LL reflect languages spoken in the community?
- ➤ What can we learn about the local community from house names?
- What stays behind house names?
- Which stories do they tell us?
- In which contexts are they used?
- How are those signs created (semiotics)?
- What is property?
- How do house names reflect the traditional community and new-comers?

	House	39	In Latvian and Latgalian (marked in yellow)	- Vīteri - Veituli - Lāsumi - Bitenieki - Ozolmājas - Makašāni - Minkāni - Mortuži - Dzīpari - Kaktiņi - Filips 2 - Sudrabeņi - Austrumi - Lejas 1 - Olandi - Niedrītes - Atmiņas - Centrs - Ziemas Ķirši - Jāņi - Vītoli - Kaspari - Dzedāni - Svīres - Mežmaļi - Svikļi - Şpielnīki - ? (271) - Melderi - Smilgāji - Kalnatūjas - Kolnīši - Saules kalni - Bārzi - Suīres - Azarkrosti - Jāṣi - Jaṇi - Svīres	
--	-------	----	---	---	--

Content for thinking:

Place names in Latgalian Concepts: Place, land, property, community, identity, relationship

Old members of community

New members of community

Places, communities, languages

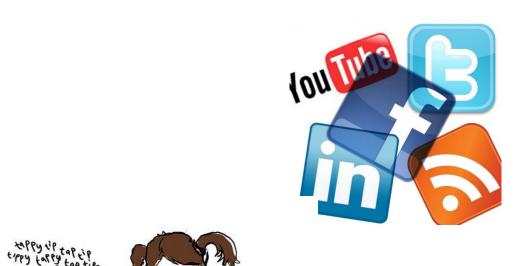
- ➤ Place is not just some small village, it is a relationship
- ➤ Village is not just a small space unit, it is a community, relationships in the community
- ➤ Outdoor learning, exploring places, spaces, communities, identities
- ➤ Signs, languages, semiotics, meaning

What is place-based nowadays?

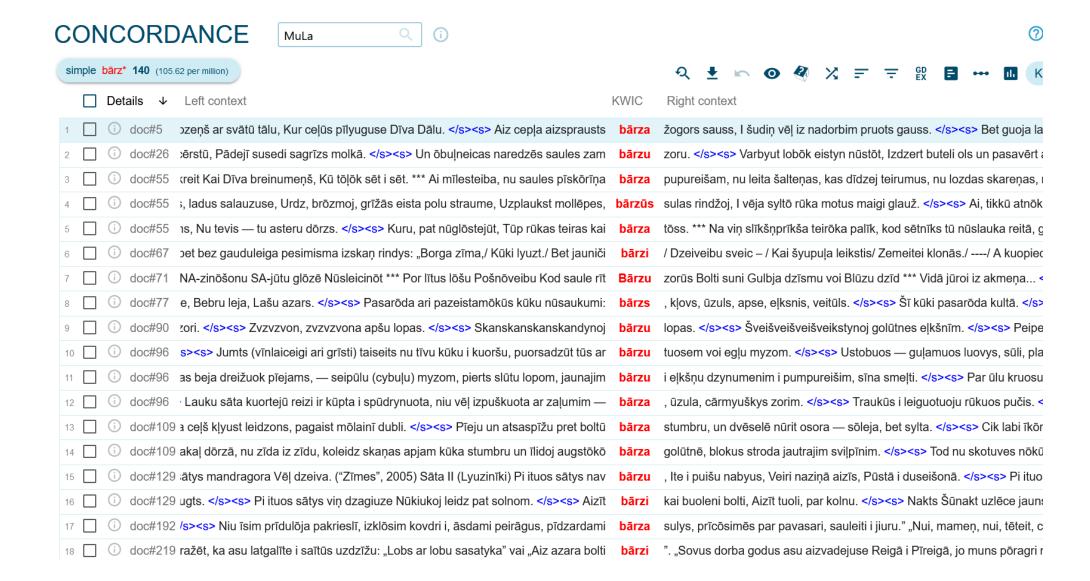
Literacy one generation ago

Literacy now

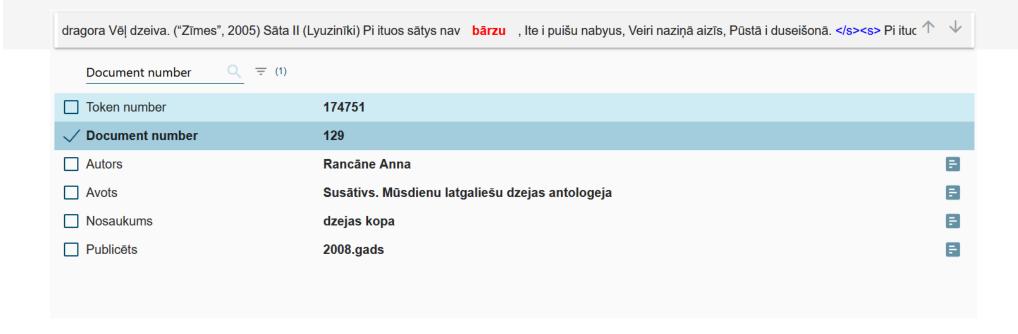

Bārzs (birch-tree) in Latgalian texts

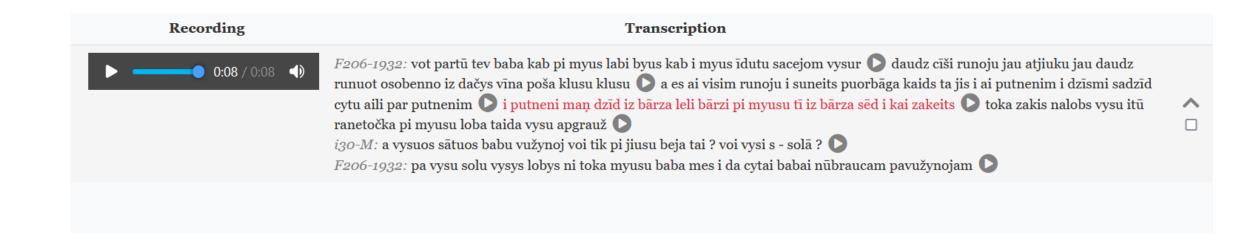

Symbolic meaning of birch-tree

, a jauničs nūsleika oporā. </s><s> Stuosteituoja bolss puorīs palādys klīdzīnī, starka klabynuošonā, bezdeleigu sepineišonā. </s><s> Vacuos sātys mandragora Vēļ dzeiva. ("Zīmes", 2005) Sāta II (Lyuzinīki) Pi ituos sātys nav bārzu, Ite i puišu nabyus, Veiri naziņā aizīs, Pūstā i duseišonā. </s><s> Pi ituos sātys viņ besakūks lāug smuordeigs i ryugts, Sytās kai kuozu stuomačs, Gaideits, bet naīlyugts. </s><s> Pi ituos sātys viņ dzagiuze Nūkiukoj

Corpus of spoken Latgalian (https://mularkorpuss.rta.lv)

Latgalian in comparison with Latvian: berzs

bērz*, doc.sec	tion:Daiļliteratūra 226 (18.39 per million)		2	♣ kr	•	2	X =	÷	GD EX		•	KWIC ▼
Details	Left context	KWIC	Right c	ontext								
i doc#93	kaļ, kavēties nedrīkst. <s> Nu priekšā ieplaka, tāds kā purvelis, ar nīkulīgiem</s>	bērziņiem	, apsītēi	m un m	nelnalkš	șņiem. <	<s></s>	Ap stum	nbriem de	obuliņi. <	/s> <s></s>	Vietām dob
i doc#93	tuši ar dzeloņstieplēm divas dobes. < > Otrā galā, jau pie pašas ielas mājas,	bērzs	. <s< td=""><td>> Pa v</td><td>idu pel</td><td>ēka smi</td><td>ilts, kur z</td><td>āle nek</td><td>ad neau</td><td>ga, tikai v</td><td>rietumis</td><td>vārga mau</td></s<>	> Pa v	idu pel	ēka smi	ilts, kur z	āle nek	ad neau	ga, tikai v	rietumis	vārga mau
i doc#93	ai vietumis vārga maura stīdziņa snaicījās. Bedri raka starp divām lielām	bērza	saknēm	ı — tur	parasti	nevien	s neruši	nājās, n	ebija jāb	aidās, ka	citi bēr	ni atradīs. <
i doc#93	atiesi tikai zila, robaina strīpa debesu malā. < Nolaidenos pakalnos vietām	bērzu	birzis, v	ietām ā	ābelēs i	un citos	kokos i	eauguša	s mājas	, aploki, p	oa govji	ı pulciņam v
i doc#93	≀ārdu pa vārdam, asarās žņaugdamās, Bille visu izstāstīja. <s> Milda paķēra</s>	bērza	sprungu	ıli un vi	lka Ro	drigo pa	dibenu	<s< td=""><td>> Tagad</td><td>viņam bū</td><td>is vēl v</td><td>ena zila strī</td></s<>	> Tagad	viņam bū	is vēl v	ena zila strī
i doc#94	ti ar tādiem pašiem vārdiem un uzvārdiem. <s> Šoreiz sauksim viņu par Jāni</s>	<u>Bērziņu</u>	(te jāuz	zsver, k	a jebku	ra sakr	itība ar k	ādu da	ıdzmaz ı	reālu Jān	i Bērzir,	nu ir pilnīgi n
i doc#94	ı par Jāni Bērziņu (te jāuzsver, ka jebkura sakritība ar kādu daudzmaz reālu Jāni	Bērziņu	ir pilnīgi	nejau	ša un a	utora ne	ecerēta)	. <s< td=""><td>> Jāni B</td><td>ērziņu uz</td><td>spridzii</td><td>nāja kāds ku</td></s<>	> Jāni B	ērziņu uz	spridzii	nāja kāds ku
i doc#94	daudzmaz reālu Jāni Bērziņu ir pilnīgi nejauša un autora necerēta). <s> Jāni</s>	Bērziņu	uzspridz	zināja l	kāds ku	rdu terd	orists, ka	ıd mans	draugs l	oija nosū	tīts uz∃	Turciju, lai n
i doc#94	ūtīts uz Turciju, lai noslēgtu līgumu par trīs tonnu fesku iepirkšanu. <s> Jānis</s>	Bērziņš	ļoti mīlē	ja slav	u — viņ	am, pie	emēram,	ārkārtīģ	ji patika	uzstāties	TV; viņ	š par varītē
i doc#94	svarīgs — daudz svarīgāk bija tas, ka uz vāka bija autora vārds un uzvārds: Jānis	Bērziņš	. <s< td=""><td>> Bet I</td><td>_atvijā t</td><td>aču ir s</td><td>imtiem .</td><td>Jāņu Bē</td><td>rziņu! </td></s<> <td>s><s> Ku</s></td> <td>ırš no v</td> <td>iņiem varētι</td>	> Bet I	_atvijā t	aču ir s	imtiem .	Jāņu Bē	rziņu!	s> <s> Ku</s>	ırš no v	iņiem varētι
i doc#94	autora vārds un uzvārds: Jānis Bērziņš. <s> Bet Latvijā taču ir simtiem Jāņu</s>	Bērziņu	! <s< td=""><td>> Kurš</td><td>no viņ</td><td>iem var</td><td>ētu būt r</td><td>omāna</td><td>autors?</td><td><s> [</s></td><td>Pavīdēj</td><td>a pat doma,</td></s<>	> Kurš	no viņ	iem var	ētu būt r	omāna	autors?	<s> [</s>	Pavīdēj	a pat doma,
i doc#94	m varētu būt romāna autors? < Pavīdēja pat doma, ka tā saucamais Jānis	Bērziņš	ir mistifi	kācija -	— ka ai	z šī vār	da masl	kējies kā	ids cits, j	au pazīst	tams au	utors, kurš a
i doc#94	s autors, kurš ar elegantu, cienījama literāta cienīgu nevērību uzmaucis sev Jāņa	Bērziņa	masku,	vienād	odams	sevi ar	simtiem	citu Jāı	ņu Bērzir	ņu — tāpa	at vien,	lai pamuļķo
i doc#94	ērību uzmaucis sev Jāņa Bērziņa masku, vienādodams sevi ar simtiem citu Jāņu	Bērziņu	— tāpat	t vien, l	ai pam	uļķotu p	ubliku. <	<s></s>	Ja kāds	iesācējs,	vārdā	Jānis Bērzir,
i doc#94	∍rziņu — tāpat vien, lai pamuļķotu publiku. <s> Ja kāds iesācējs, vārdā Jānis</s>	Bērziņš	, piepeš	i sador	mātu ra	kstīt ror	mānu, pi	rmais, k	o viņš iz	darītu, —	- viņš st	eidzīgi atbrī
i doc#94	tu, arī mans labs draugs, un viņa vārds dīvainas sagadīšanās dēļ tāpat bija Jānis	Bērziņš), kurš r	eiz inte	rvijā de	putātar	m skaidr	i un gai	ši nopras	īja: vai de	eputāts	Jānis Bērzi
i doc#94	∍rziņš), kurš reiz intervijā deputātam skaidri un gaiši noprasīja: vai deputāts Jānis	Bērziņš	vienlaik	us nee	sot arī	rakstnie	ks Jānis	Bērziņ	š. <	> Man lie	ekas, ka	a mans drau
i doc#94	gaiši noprasīja: vai deputāts Jānis Bērziņš vienlaikus neesot arī rakstnieks Jānis	Bērziņš	. <s< td=""><td>> Man</td><td>liekas,</td><td>ka mar</td><td>ns draug</td><td>s deput</td><td>āts gluži</td><td>vienkārši</td><td>nespē</td><td>ja apvaldīt s</td></s<>	> Man	liekas,	ka mar	ns draug	s deput	āts gluži	vienkārši	nespē	ja apvaldīt s
(i) doc#94	ora anonimitāti — io viņš lenni nazinoja, ka nats romāna autors neesot, bet Jānis	Rērzinš	(rakstni	ieks) vi	nam es	ot lahs	drauns	un ia.lā	inis Rērz	rinš (žurr	nālists)	to vēloties 🔻

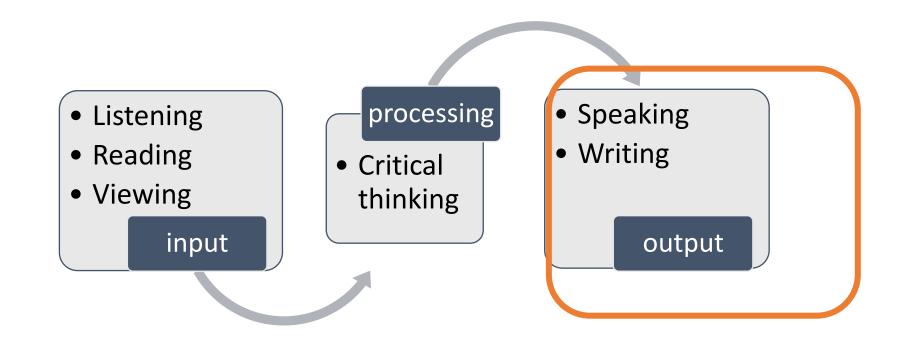
Corpus-based language learning

Opportunities to develop a 'feeling' for the language through corpus data.

Discovery learning, the opportunity to get a direct access to the data and build on their own profile of meaning (Huang 2011)

Literacy: output – creating new stories (meaning)

- Places, communities, languages creating stories
- Embedding of space, objects, people into a new narrative (story)

Stāstu konkurss

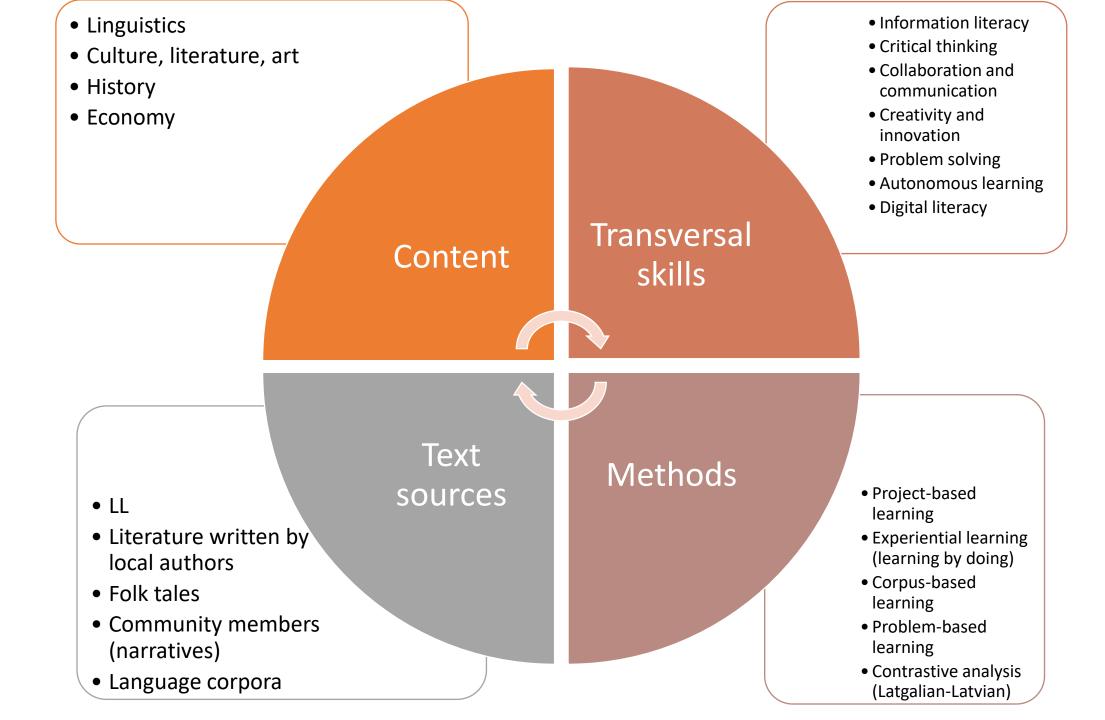
"Bērziņš Sarkaņkalnā"

Latvijas Finiera fonda ilgtspējīgai attīstībai rīkotais stāstu konkurss "Bērziņš Sarkaņkalnā" ir noslēdzies.

SĀKUMS

www.sarkankalns.lv/stastu-konkurss/

Konkursa mērķi bija aktualizēt dabas vērtību apzināšanos un novērtēšanu sabiedrībā. Veicināt bērnu radošo pašizpausmi un prasmi darbos atklāt savas sajūtas par apkārtējo vidi, veicinot interesi par dabas procesiem. Bērni un jaunieši savos darbos radoši izpaudās stāstot par Bērziņa piedzīvojumiem un dzīvi Sarkaņkalnā. Katrs no stāstiem ir ļoti īpašs, lasot šos stāstus žūrija atzina, ka tajos ir ieguldīt liels darbs un izdoma, tāpēc darbus bija ļoti grūti izvērtēt.

References

Bishop, S. (2004). The power of place. The English Journal, 93(6)

Gruenewald, D. (2003a). Foundations of place: A multidisciplinary framework for place conscious education. American Educational Research Journal, 40(3), 619-654.

Huang, L. (2011). Corpus-aided language learning. ELT Journal, 65(4)

McInerney, P., Smyth, J., & Down, B. (2011). 'Coming to a place near you?' The politics and possibilities of a critical pedagogy of place-based education. Asia-Pacific Journal of Teacher Education, 39(1),

Smith, G. A., & Sobel, D. (2010). Place- and community-based education in schools. New York, NY: Routledge.